

Uitgifte

Repertoriumnummer 2022 /
Datum van uitspraak 29 april 2022
Rolnummer 2020/AB/477
Beslissing waartegen beroep 19/116/A

Uitgereikt aan

op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

eerste kamer

Arrest

ADMINISTRATIEVE SANCTIES - administratieve geldboete
tegensprekelijk arrest
definitief

DAOUST NV, ON 0400.523.292, met maatschappelijke zetel te 1050 BRUSSEL, Galerij van de Louizapoort 203 bus 5,
appellante,
vertegenwoordigd mr.

tegen

VLAAMSE OVERHEID DEPARTEMENT WERK EN SOCIALE ECONOMIE, ON 0316.380.841,
1030 BRUSSEL, Koning Albert II laan 35 bus 20,
geïntimeerde,
vertegenwoordigd mr.

**

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:
Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel op 24 februari 2020, 6de kamer (A.R. 19/116/A)
- het verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie op 30 juli 2020,
- het arrest heropening debatten van 18 februari 2022,
- de conclusies voor de appellante,
- de conclusies voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

**

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet op de openbare zitting van 1 april 2022, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak werd gesteld uiterlijk op vandaag.

I. **FEITEN**

1.-

Wat de feiten betreft verwijst het arbeidshof naar de uiteenzetting ervan in het bestreden vonnis, waarop partijen geen aanmerking hadden, en waarvan het arbeidshof de essentie herneemt.

2.-

Daoust nv (hierna genoemd: de nv) is een dienstencheque-onderneming. Uit de verduidelijkingen die hieromtrent door partijen ter zitting worden gegeven, kopen gebruikers dienstencheques aan bij een andere onderneming, en zij kunnen deze dienstencheques aanwenden voor de uitvoering van huishoudelijke taken op hun thuisadres. Voor de uitvoering van die taken doen zij beroep op werknemers van de nv. De dienstencheques worden dan overhandigd aan de nv die deze aanbiedt bij de uitgever ervan (in deze: Sodexo), waarna de nv terugbetaling krijgt van het bedrag van de dienstencheque en een federale tegemoetkoming.

Omdat hier nogal wat gemeenschapsgeld in wordt geïnvesteerd is de activiteit van de dienstencheque-onderneming gebonden aan strenge regels. De nv is zich hier als belangrijke speler op deze markt van bewust en zorgt ervoor dat zowel de gebruikers van de dienstencheques als haar werknemers attent worden gemaakt op de verplichtingen die zij in dit verband hebben. Op de naleving van de regeling wordt toegezien door de inspecteurs van de Vlaamse overheid, departement Werk & Sociale Economie (hierna genoemd: WSE).

3.-

Naar aanleiding van een controle in maart 2018 stelde een inspecteur van WSE vast dat mevrouw N., een van de werknemers van de nv prestaties verrichte bij directe familie en/of op het adres waar zij zelf woonde, wat een inbreuk is op artikel 3 vierde lid van de

Dienstenchequewet en op artikel 2 quater § 4, 15° van het uitvoeringsbesluit van deze wet. Deze feiten werden opgenomen in een proces-verbaal ME.069.I6.000053/18 van 30 maart 2018.

Bij een tweede controle in maart 2018 stelde dezelfde inspecteur vast dat prestaties werden geleverd op naam van de heer S. en mevrouw Z. (later is sprake van de heer LX.), maar dat deze prestaties niet werden geleverd op het adres van voornoemde personen, doch wel in de woning van de heer C. in Brasschaat. De inspecteur stelde dat dit een inbreuk was op artikel 10 sexies § 1, 2° van de Dienstenchequewet, en op de artikels 1, 2° a) en 6 derde lid van het uitvoeringsbesluit van deze wet. Deze feiten werden opgenomen in een proces-verbaal AN.069.I6.000072/18 van 16 april 2018.

4.-

Met aangetekende brief van 25 juni 2018 meldde het departement aan de nv deze inbreuken te hebben vastgesteld, gaf het de nv mogelijkheid haar verweermiddelen te doen gelden en wees het op de mogelijke gevolgen (terugvordering van de overheidssubsidies en van de aanschafprijs van de dienstencheques voor een bedrag tot 58.720,21 euro).

Met verweerschrift van 8 augustus 2018 reageerde de nv op deze vaststellingen.

Op 23 oktober 2018 volgde dan de beslissing van het departement tot terugvordering van een bedrag van 40.230,32 euro.

5.-

Met brief van 7 november 2018 meldde de cel administratieve geldboeten van het departement WSE dat het openbaar ministerie had afgezien van strafvervolging met betrekking tot de vaststellingen in het proces-verbaal ME.069.I6.000053/18, doch dat een administratieve geldboete kon worden opgelegd. De nv werd verzocht haar verweermiddelen kenbaar te maken, wat zij deed op 14 december 2018. Op 23 januari 2019 besliste de cel administratieve geldboeten geen administratieve geldboete op te leggen daar er onvoldoende bewijs was om de inbreuk te weerhouden.

6.-

Met brief van 28 februari 2019 meldde de cel administratieve geldboeten van het departement WSE dat het openbaar ministerie had afgezien van strafvervolging met betrekking tot de vaststellingen in het proces-verbaal AN.069.I6.000072/18, doch dat een administratieve geldboete kon worden opgelegd. De nv werd verzocht haar verweermiddelen kenbaar te maken, wat zij deed op 29 april 2019. Op 11 juni 2019 besliste

de cel administratieve geldboeten geen administratieve geldboete op te leggen, omdat de nv geen onachtzaamheid kon worden verweten of niet kon worden vastgesteld dat er effectief dienstencheques zijn aanvaard voor prestaties die nog niet zijn uitgevoerd.

II. RECHTSPLEGING

7.-

Met verzoekschrift, neergelegd op de griffie van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel op 22 januari 2019, vorderde de nv in hoofdorde dat de arbeidsrechtbank de beslissing van 23 oktober 2018 van de Vlaamse overheid, departement WSE zou vernietigen door te zeggen dat de sanctie van de terugvordering niet toegepast kan worden op de door WSE weerhouden inbreuken. Zij vorderde tevens de veroordeling van WSE tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 3.000,00 euro.

In ondergeschikte orde vorderde zij de vernietiging van de beslissing door te zeggen voor recht dat de federale tegemoetkoming voor in totaal 2.522 dienstencheques niet bij de nv terug gevorderd kan worden.

In uiterst ondergeschikte orde vorderde zij de bestreden beslissing *ex aequo et bono* te herleiden.

8.-

In haar syntheseconclusie, neergelegd op de griffie van de arbeidsrechtbank op 4 december 2019, vorderde de nv:

In eerste hoofdorde:

te oordelen dat de door WSE weerhouden inbreuken, gelet op de tussengekomen beslissingen van de cel administratieve geldboeten van 23 januari 2019 en 11 juni 2019, niet langer gehandhaafd kunnen worden en er aldus ook geen terugvordering kan opgelegd worden; WSE te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 3.000,00 euro.

In tweede hoofdorde:

de bestreden beslissing te vernietigen, meer bepaald door te zeggen voor recht dat de sanctie van de terugvordering niet toegepast kan worden op de door WSE weerhouden

inbreuken; WSE te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 3.000,00 euro.

In eerste ondergeschikte orde:

- de bestreden beslissing te vernietigen, meer bepaald door te zeggen voor recht dat de dienstencheques voor wat de heer LX. betreft integraal niet terug gevorderd kunnen worden en minstens voor alle het WSE terug gevorderde dienstencheques de federale tegemoetkoming voor de dienstencheques niet bij haar terug gevorderd kan worden;
- de kosten te compenseren;
- de uitvoerbaarheid bij voorraad niet toe te staan; meer ondergeschikt, haar de toelating te geven de sommen waartoe zij eventueel veroordeeld zou worden te mogen kantonneren in de deposito- en consignatiekas;

In tweede ondergeschikte orde:

- de terugvordering van de dienstencheques die betrekking hebben op mevrouw N. te herleiden tot 13.808,19 euro in plaats van de gevorderde 22.942,82 euro;
- te zeggen voor recht dat WSE een detail moet voorleggen conform haar stuk D6 en D7 voor de dienstencheques die betrekking hebben op de heer S. en de heer LX.;
- de kosten te compenseren;
- de uitvoerbaarheid bij voorraad niet toe te staan; meer ondergeschikt, haar de toelating te geven de sommen waartoe zij eventueel veroordeeld zou worden te mogen kantonneren in de deposito- en consignatiekas;

In uiterst ondergeschikte orde:

- de bestreden beslissing *ex aequo et bono* te herleiden
- de kosten te compenseren;
- de uitvoerbaarheid bij voorraad niet toe te staan; meer ondergeschikt, haar de toelating te geven de sommen waartoe zij eventueel veroordeeld zou worden te mogen kantonneren in de deposito- en consignatiekas.

9.-

Met vonnis van 24 februari 2020 verklaarde de arbeidsrechtbank de vordering van de nv ontvankelijk en in zeer beperkte mate gegrond. Zij bevestigde de bestreden beslissing van 23 oktober 2018, met dien verstande dat het bedrag van de terugvordering werd herleid tot 30.531,47 euro. De nv werd veroordeeld tot terugbetaling aan de Vlaamse overheid van

30.531,47 euro, te vermeerderen met de gerechtelijke intrest aan de wettelijke rentevoet vanaf 1 juli 2019 tot de datum van algehele betaling.

De nv werd tevens veroordeeld tot de kosten van het geding, vereffend op 2.400,00 euro rechtsplegingsvergoeding die toekomt aan de Vlaamse overheid en 20,00 euro bijdrage fonds juridische tweedelijnsbijstand.

De arbeidsrechtbank verklaarde het vonnis van rechtswege uitvoerbaar; de nv kreeg het recht de som waartoe zij veroordeeld werd te kantonneren in geval van hoger beroep.

10.-

Het vonnis werd ter kennis gebracht van partijen met gerechtsbrief van 26 februari 2020, die beide partijen ontvangen hebben op 27 februari 2020.

Partijen bevestigen ter zitting dat dit vonnis niet werd betekend.

11.-

Met verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd op de griffie van het arbeidshof te Brussel op 30 juli 2020, tekende de nv beroep aan tegen het vonnis dat op 24 februari 2020 werd uitgesproken door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel. Zij vorderde dat het arbeidshof dit vonnis zou hervormen en haar vordering (zie nr. 8, met uitzondering van de vordering om kantonnement toe te staan) gegrond zou verklaren.

12.-

In haar conclusie na heropening der debatten, neergelegd op de griffie van het arbeidshof op 3 maart 2022, bepaalde de nv haar vordering als volgt:

In hoofdde:

- te oordelen dat WSE op heden geen rechtsbasis heeft om over te gaan tot terugvordering van de aanschafprijs en/of de federale tegemoetkoming van de dienstencheques omdat o.a. de voorwaarden niet vervuld zijn en de door WSE weerhouden inbreuken niet aan de nv kunnen worden toegerekend;
- WSE te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 2.400,00 euro voor de procedure in eerste aanleg en 2.600,00 euro voor de procedure in beroep;

In eerste ondergeschikte orde:

- te oordelen dat er niet tot terugvordering kan worden overgegaan omdat artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet niet ruimer kan geïnterpreteerd mag worden zodat ook [op] basis van artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet op heden niet tot terugvordering kan worden overgegaan;
- WSE te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 2.400,00 euro voor de procedure in eerste aanleg en 2.600,00 euro voor de procedure in beroep;

In tweede ondergeschikte orde:

- te oordelen dat er niet tot terugvordering kan worden overgegaan gelet op (1) de tussengekomen beslissingen van de cel administratieve geldboeten van 23 januari 2019 en van 11 juni 2019, (2) het feit dat de terugvordering een *actio de in rem verso* is en (3) het feit dat de door WSE weerhouden inbreuken (zijnde artikel 3, 4de lid van de Dienstenchequewet en artikel 1, 1ste lid, 2° van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet) niet het voorwerp kunnen maken van een terugvordering;
- WSE te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een normale rechtsplegingsvergoeding van 2.400,00 euro voor de procedure in eerste aanleg en 2.600,00 euro voor de procedure in beroep;

In derde ondergeschikte orde:

- de bestreden beslissing te vernietigen, meer bepaald door te zeggen voor recht dat de dienstencheques voor de heer LX. betreft integraal niet terug gevorderd kunnen worden, minstens dat voor alle door WSE terug gevorderde dienstencheques de federale tegemoetkoming niet bij de nv als dienstencheque-onderneming terug gevorderd kan worden;
- de rechtsplegingsvergoedingen desgevallend te herleiden en minstens de kosten te compenseren;

In uiterst ondergeschikte orde:

- de bestreden beslissing van WSE *ex aequo et bono* te herleiden;
- de rechtsplegingsvergoedingen desgevallend te herleiden en minstens de kosten te compenseren.

III. ONTVANKELIJKHEID VAN HET HOGER BEROEP

13.-

Het hoger beroep werd tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, zodat het ontvankelijk is.

Het arbeidshof stelt hierbij ambtshalve vast dat geen toepassing moet worden gemaakt van de bijzondere beroepstermijn van artikel 1051 eerste lid Ger.W. met toepassing waarvan hoger beroep dient te worden ingesteld binnen de maand vanaf de kennisgeving van de beslissing per gerechtsbrief overeenkomstig artikel 792 tweede en derde lid Ger.W., dat de kennisgeving per gerechtsbrief voorschrijft voor de zaken opgesomd in artikel 704 § 2 Ger.W., en artikel 581, 14° dat aan de arbeidsrechtbanken de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de betwistingen inzake de Wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en –banen (hierna: de Dienstenchequewet) wordt niet vermeld in de opsomming van artikel 704 § 2 Ger.W..

IV. BEOORDELING

14.-

Voor zover als nodig merkt het arbeidshof op dat er tussen partijen geen discussie bestaat over de vaststellingen die de sociale inspecteur gemaakt heeft en evenmin over het feit dat de vastgestelde feiten overtredingen uitmaken van de aangeduide bepalingen van de Dienstenchequewet en het uitvoeringsbesluit ervan.

Het arbeidshof verwijst hierbij naar de pertinente analyse van de arbeidsrechtbank die zij hier als herhaald beschouwt. De arbeidsrechtbank heeft onderzocht en als bewezen aanvaard:

- dat de nv dienstencheques heeft ontvangen voor prestaties geleverd voor de verwante van de werknemer of voor een gebruiker die samenwoont met de werknemer
- dat de nv dienstencheques heeft ontvangen voor prestaties die buiten het begrip ‘buurtdiensten’ vallen.

Evenmin ter discussie staat dat de nv de dienstencheques die zij ontvangen heeft van haar werknemers en die betrekking hadden op prestaties die werden geleverd met overtreding van de relevante bepalingen, heeft aangeboden aan de uitgever van de dienstencheques en hiervoor de aanschafprijs van de dienstencheques (9,00 euro per cheque) en de federale tegemoetkoming (13,69 euro per cheque) heeft ontvangen.

Tenslotte staat niet ter discussie dat de nv niet op de hoogte was van de hierboven vermelde overtredingen van de Dienstenchequewet, en dat zij op die wijze is georganiseerd dat haar werknemers en de gebruikers van de dienstencheques gewezen worden op de verplichtingen die zij hebben in het kader van de Dienstenchequewet en het uitvoeringsbesluit ervan.

15.-

De discussie tussen partijen heeft enkel betrekking op de vraag of het departement WSE over kan gaan tot terugvordering van de vergoedingen die de nv heeft ontvangen van de uitgever van de dienstencheques, met name de aanschafprijs en de federale tegemoetkoming.

Hierbij refereerde de arbeidsrechtbank terecht aan artikel 10bis § 5 van het Uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet, dat bepaalt dat indien de werken uitgevoerd worden zonder dat de wettelijke of reglementaire voorwaarden bedoeld in artikel 2 § 2 eerste en tweede lid van de wet worden nageleefd, de tegemoetkoming en het bedrag van de aanschafprijs van de dienstencheque geheel teruggevorderd kan worden indien deze ten onrechte werd toegekend.

Indien de tegemoetkomingen en het bedrag van de aanschafprijs werden ontvangen in strijd met de wettelijke en reglementaire voorschriften, gaat het zonder twijfel om ten onrechte toekenningen.

(vgl. Arbh. Antwerpen, afdeling Hasselt, 19 september 2013, Limb. Rechtsl. 2014, 289; Arbh. Gent 9 april 2018, 2016/AG/107)

16.-

Ten onrechte argumenteert de nv dat de terugvordering niet kan worden gesteund op artikel 10bis § 5 van het Uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet, voor wat de dienstencheques uit de periode vanaf 1 mei 2015 betreft, gelet op artikel 22 van de Bijzondere Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming, dat de bevoegdheid inzake dienstencheques overhevelt naar de gewesten.

Niets belet immers de deelstaten om verder te werken op basis van de federale regelgeving die gold vóór de overheveling van de bevoegdheid inzake dienstencheques, die blijft gelden tot de wijziging ervan door de gewestelijke wetgever. Het aanvaarden van het tegenovergestelde zou immers tot een onaanvaardbaar regelgevend vacuüm leiden.

Op ogenblik van de bevoegdheidsoverheveling werd de civielrechtelijke terugvordering van onverschuldigd betaalde dienstencheques geregeld door artikel 7 eerste en tweede lid van de Dienstenchequewet en artikel 10bis § 5 van het Uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet. Samen met WSE kan het arbeidshof enkel vaststellen dat deze federale bepalingen tot op heden niet gewijzigd zijn door de Vlaamse wet- en regelgever, zodat zij onverkort blijven gelden.

Dat de Vlaamse wetgever wel een wijziging doorvoerde aan artikel 10septies/3 van de Dienstenchequewet is niet relevant, vermits voornoemde bepaling enkel geldt ten aanzien van de gebruikers die opzettelijk de toekenningsvoorwaarden hebben overtreden. Volledigheidshalve merkt het arbeidshof op dat hetzelfde geldt voor het nieuwe artikel 3bis van het Decreet van 10 december 2021 tot vervanging van artikel 3bis van de Dienstenchequewet.

17.-

Ook hier stelt de arbeidsrechtbank pertinent vast dat de nv niet aantoot noch aanbiedt aan te tonen dat de bedragen die zij heeft ontvangen voor de dienstencheques die betrekking hebben op de door de sociaal inspecteur vastgestelde inbreuken, toch terecht werden toegekend. In het bijzonder toont de nv niet aan:

- dat zij geen dienstencheques heeft ontvangen voor prestaties geleverd voor de verwante van de werknemer of voor een gebruiker die samenwoont met de werknemer
- dat zij geen dienstencheques heeft ontvangen voor prestaties die buiten het begrip 'buurtdiensten' vallen.

18.-

Terecht merkte de arbeidsrechtbank op dat een onderscheid moet gemaakt worden tussen een strafsanctie of het opleggen van een administratieve geldboete en de terugvordering van een ten onrechte genoten uitkering of vergoeding.

Dat het openbaar ministerie besliste geen vervolging in te stellen tegen de nv, dat de cel administratieve geldboeten geen administratieve geldboete kon opleggen wegens inbreuk op artikel 3 vierde lid van de Dienstenchequewet en besliste geen administratieve geldboete op te leggen wegens het ontbreken in hoofde van de nv van het moreel bestanddeel van het sociaalrechtelijk misdrijf wegens overtreding van het artikel 1 eerste lid, 2° van het uitvoeringsbesluit van deze wet, brengt enkel met zich dat geen vervolging wordt ingesteld of geen administratieve geldboete wordt opgelegd.

Dit betekent niet dat geen terugvordering kan gebeuren van een ten onrechte toegekende uitkering of subsidie.

Het doel van de strafsanctie of het opleggen van een administratieve geldboete is de overtreder van een met dergelijke sanctie voorgeschreven wettelijke bepaling te straffen voor de inbreuk die hij heeft gepleegd en die gekwalificeerd kan worden als een sociaalrechtelijk misdrijf. De terugvordering daarentegen is een loutere herstelmaatregel: degene die een uitkering of subsidie ten onrechte heeft ontvangen, moet die terugbetalen.

Het is dan ook ten onrechte dat de nv argumenteert dat niet tot terugvordering kan worden overgegaan gelet op de tussengekomen beslissingen van de cel administratieve geldboeten van 23 januari 2019 en van 11 juni 2019 om geen administratieve sanctie op te leggen.

Om dezelfde reden is het ten onrechte dat de nv argumenteert dat de door WSE weerhouden inbreuken niet aan de nv kunnen worden toegerekend. Herhaald moet worden dat de terugvordering geen sanctie is voor het plegen van een inbreuk, maar een herstelmaatregel bij het ten onrechte ontvangen van uitkeringen of subsidies.

19.-

Ten onrechte argumenteert de nv in dit verband verder dat het feit dat de door WSE weerhouden inbreuken (artikel 3, 4de lid van de Dienstenchequewet en artikel 1, 1ste lid, 2° van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet) niet het voorwerp kunnen maken van een terugvordering.

Het volstaat immers dat een uitkering of subsidie ten onrechte wordt ontvangen om tot terugvordering over te gaan. De discussie tussen partijen heeft immers geen betrekking op de vraag of een terugbetaling moet gebeuren als herstelmaatregel na de overtreding van een met een straf gesanctioneerde regel, maar wel de loutere vraag of de uitkeringen of subsidies ten onrechte werden genoten en dus een onverschuldigde betaling vormen.

20.-

Het arbeidshof kan zich aansluiten bij de stelling van de nv dat de terugvordering van een subsidie door WSE beschouwd moet worden als een aantasting van het eigendomsrecht van de nv geput uit artikel 1 van het 1ste Protocol bij het EVRM: er gaat immers een bedrag van het vermogen van de nv over naar het vermogen van de Vlaamse overheid.

Het arbeidshof kan zich eveneens aansluiten bij het argument van de nv dat de inmenging in het eigendomsrecht enkel kan wanneer de inmenging in verhouding tot het nagestreefde

doel, en dat deze 'fair balance' (billijk evenwicht) er enkel is wanneer de overheid de beginselen van behoorlijk bestuur respecteert en dus tijdig, gepast en consistent optreedt.

Maar naar het oordeel van het arbeidshof heeft WSE de beginselen van behoorlijk bestuur wel degelijk gerespecteerd: het is juist dat het merkwaardig is dat de cel administratieve geldboeten beslist om geen geldboete op te leggen omdat er geen inbreuk werd weerhouden, maar dit sluit niet dat het departement WSE van dezelfde Vlaamse overheid overgaat tot terugvordering van de aanschafprijs en de federale tegemoetkoming omdat de voorwaarden voor het gebruik van de dienstencheques werden geschonden. Zoals hiervoor aangeduid is er een verschil tussen het opleggen van een sanctie en het uitwerken van een herstelmaatregel.

21.-

Artikel 1235 eerste lid BW bepaalt dat iedere betaling een schuld veronderstelt, en dat wat betaald is zonder verschuldigd te zijn kan worden teruggevorderd.

Voor de onverschuldigde betaling moeten twee voorwaarden vervuld zijn: er moet een betaling zijn geweest en die betaling moet een onverschuldigd karakter hebben, dit wil zeggen dat er geen rechtsgrond voor bestaat.

(vgl. W. van Gerven, Verbintenissenrecht, 2de ed., Acco, Leuven / Voorburg 2006, 281-282 met aldaar aangehaalde rechtspraak)

In deze is duidelijk dat aan beide voorwaarden is voldaan:

- er zijn betalingen geweest, met name de betalingen aan de nv van de aanschafprijs van de dienstencheques en de federale tegemoetkoming;
- deze betalingen waren onverschuldigd omdat zij geen rechtsgrond hadden; deze betalingen hadden geen rechtsgrond omdat de dienstencheques waarop zij betrekking hadden niet voldeden aan de voorwaarden waaronder deze geldig kunnen worden gebruikt.

22.-

Naar het oordeel van het arbeidshof is in hoofde van de nv wel sprake van een verrijking zonder oorzaak of ongerechtvaardigde verrijking. Een van de voorwaarden, mogelijk zelfs de essentiële voorwaarde, voor de toepassing van de rechtsfiguur van de verrijking zonder oorzaak is immers dat noch voor de verrijking noch voor de verarming een geldige juridische oorzaak kan worden aangewezen.

Dergelijke juridische oorzaak kan gelegen zijn in:

- 1) een bijzondere wetsbepaling of een rechterlijke beslissing
- 2) in een overeenkomst
- 3) in de nakoming van een natuurlijke verbintenis
- 4) in een contractuele wanprestatie of een onrechtmatige daad van de verarmde
- 5) in de wil van de verarmde.

(vgl. W. van Gerven, o.c., 290-291)

In deze is de geldige juridische oorzaak voor de verarming er wel degelijk, met name artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet, dat bepaalt dat indien de werken werden uitgevoerd zonder dat de wettelijke of reglementaire voorwaarden bedoeld in artikel 2 § 2 tweede lid van de wet werden gerespecteerd, het departement de tegemoetkoming en het bedrag van de aanschafprijs van de dienstencheque geheel kan terug vorderen van de dienstencheque-onderneming indien deze ten onrechte werd toegekend.

23.-

Ten onrechte argumenteert de nv verder dat de terugvordering enkel kan worden toegepast wanneer de dienstencheque-onderneming een voorwaarde tot het bekomen van de erkenning niet respecteert of vervult, waarbij de nv stelt dat de artikels 3 vierde lid van de Dienstenchequewet, 2 § 2° en 3° van dezelfde wet en 1 eerste lid 2° van het uitvoeringsbesluit van deze wet geen voorwaarden zijn om een erkenning te bekomen.

Het arbeidshof sluit zich aan bij de pertinente overwegingen van de arbeidsrechtbank om deze argumenten te verwerpen.

Artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet bepaalt immers dat indien de werken werden uitgevoerd zonder dat de wettelijke of reglementaire voorwaarden bedoeld in artikel 2 § 2 tweede lid van de wet werden gerespecteerd, het departement de tegemoetkoming en het bedrag van de aanschafprijs van de dienstencheque geheel kan terug vorderen indien deze ten onrechte werd toegekend.

Artikel 2 § 2 tweede lid van de Dienstenchequewet bepaalt dat de Koning bijkomende voorwaarden kan bepalen waaraan de onderneming moet voldoen om erkend te worden. Een van deze bijkomende voorwaarden is artikel 2quater § 4, 12° van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet dat bepaalt dat de onderneming er zich toe verbindt alle

wettelijke en reglementaire bepalingen voorzien in de wet en het uitvoeringsbesluit na te leven. Terecht leidt de arbeidsrechtbank hieruit af dat eens de erkenning bekomen is, de dienstencheque-onderneming werken uitvoert zonder de wettelijke of reglementaire voorwaarden na te leven, zodat de Vlaamse overheid kan overgaan tot terugvordering op grond van artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet.

24.-

Het gegeven dat in de bestreden beslissing geen melding wordt gemaakt van artikel 2quater § 4, 12° van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet staat hieraan niet in de weg. De bestreden beslissing refereert immers aan artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet, waarin uitdrukkelijk verwezen wordt naar artikel 2 § 2 tweede lid van de wet en dus impliciet naar artikel 2quater § 4, 12° van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet dat de uitvoering is van voornoemd artikel 2 § 2 van de Dienstenchequewet.

Het is dan ook onterecht dat de nv argumenteert dat artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet niet ruimer kan geïnterpreteerd mag worden 10septies van de Dienstenchequewet zodat ook [op] basis van artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet op heden niet tot terugvordering kan worden overgegaan.

25.-

Vervolgens is het ten onrechte dat de nv argumenteert dat de dienstencheques voor wat de heer LX. betreft integraal niet terug gevorderd kunnen worden, minstens dat voor alle dienstencheques de federale tegemoetkoming niet bij de nv terug gevorderd kan worden.

Wat de heer LX. betreft staat vast dat er voor het poetswerk op het adres van de heer C.g in Brasschaat prestaties werden uitgevoerd door mevrouw Szabo met dienstencheques op naam van de heer LX. die niet op dat adres woont.

26.-

Ten onrechte argumenteert de nv dat de federale tegemoetkoming niet van haar kan terug gevorderd worden, maar enkel van de gebruiker. Zij verwijst hiervoor naar artikel 3 § 4 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet en naar het nieuwe artikel 3bis van het Decreet van 10 december 2021 tot vervanging van artikel 3bis van de Dienstenchequewet.

Het is juist dat artikel 3 § 4 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet bepaalt dat de gebruiker die opzettelijk heeft deelgenomen aan een inbreuk gepleegd door de

onderneming en vastgesteld door de inspectiediensten, gehouden is om de in artikel 1, 6° bedoelde tegemoetkoming van de dienstencheques die hij heeft gebruikt en waarvoor een inbreuk werd vastgesteld, terug te betalen aan het departement.

Het is ook juist dat het nieuwe artikel 3bis van het Decreet van 10 december 2021 tot vervanging van artikel 3bis van de Dienstenchequewet bepaalt dat de natuurlijke persoon die onder andere opzettelijk heeft deelgenomen aan een inbreuk tegen de bepalingen van de wet en de uitvoeringsbesluiten ervan die gepleegd zijn door de onderneming of de persoon die dienstencheques heeft gebruikt voor buurtwerken waarvan hij wist of behoorde te weten dat die niet toegelaten zijn, gedwongen kunnen worden tot terugbetaling van de tegemoetkoming.

Hoewel deze bepalingen aan WSE de mogelijkheid geven om zich wat de terugvordering betreft te richten tegen de gebruiker van de dienstencheques, sluiten zij niet uit dat WSE ook de mogelijkheid heeft zich te richten tot de dienstencheque-onderneming.

Deze bepalingen wijzigen inderdaad artikel 10bis § 5 van het uitvoeringsbesluit van de Dienstenchequewet niet, dat bepaalt dat indien de werken werden uitgevoerd zonder dat de wettelijke of reglementaire voorwaarden bedoeld in artikel 2 § 2 tweede lid van de wet werden gerespecteerd, het departement de tegemoetkoming en het bedrag van de aanschafprijs van de dienstencheque geheel kan terug vorderen van de dienstencheque-onderneming indien deze ten onrechte werd toegekend.

27.-

Tenslotte is er de vordering van de nv om de terugvordering proportioneel te milderen. Wellicht terecht merkt de nv op dat het voor de arbeidsgerechten mogelijk moet zijn om de terugvordering te beperken, indien geoordeeld zou worden dat de zwaarte van de terugvordering ervoor kan zorgen dat deze een 'punitief' karakter krijgt.

Aan de orde is dan de vraag of de argumenten die de nv aanwendt om te concluderen dat de terugvordering van een bedrag van 30.531,47 euro disproportioneel zijn, gevolgd kunnen worden. Naar het oordeel van het arbeidshof is dit niet het geval. Het is onbetwistbaar zo dat de nv zeer veel moeite neemt om de gebruikers van de dienstencheques en haar werknemers te attenderen op de verplichtingen die op alle partijen rusten, zij in deze zelf het slachtoffer is van frauderende werknemers of gebruikers, zij te goeder trouw handelt en volledige medewerking verleende aan de beide onderzoeken.

Doch naar het oordeel van het arbeidshof maken deze elementen de terugvordering door WSE niet disproportioneel, zodat ook dit argument van de nv moet worden verworpen.

28.-

Artikel 1022 derde lid Ger.W. bepaalt dat de rechter op verzoek van één van de partijen of na hen hierover ondervraagd te hebben en op een met bijzondere redenen omklede beslissing het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding kan verminderen of verhogen, rekening houdend met de financiële draagkracht van de verliezende partij, de complexiteit van de zaak, de contractueel bepaalde vergoedingen voor de in het gelijk gestelde partij of het kennelijk onredelijk karakter van de situatie.

Het arbeidshof is van oordeel dat geen van deze hypotheses in voorliggende betwisting voorhanden is, zodat het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding kan worden aangehouden.

OM DEZE REDENEN,

HET ARBEIDSHOF,

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24;

Rechtsprekend op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Verklaart het hoger beroep van nv Daoust ontvankelijk doch ongegrond; bevestigt het bestreden vonnis in alle beschikkingen;

Verwijst nv Daoust in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van de Vlaamse overheid, departement Werk en Sociale Economie vereffend op 2.800,00 euro rechtsplegingsvergoeding hoger beroep en 15,30 euro kosten uitgifte vonnis, en aan de zijde van nv Daoust op 2.800,00 euro rechtsplegingsvergoeding hoger beroep;

Legt de bijdrage van 22,00 euro voor het Fonds juridische tweedelijnsbijstand ten laste van nv Daoust.

K. CUVELIER,

D. RYCKX,